

בהמה המקשה פרק רביעי חולין

טו א מיי פ"א מה"ל
מאכלות אסורות ה"ל
ז סמג לאוין קלו טו"ש"ע
י"ד סמג י"ג סעיף ב:
טז ב מיי פט"ו מהלכות
מעשה הקדשות
ה"ל"ב:
יז ג מיי פ"ד מהלכות
צבירות ה"ל ד טו"ש"ע
י"ד ק"י ש"ע סעיף א:
יח ד מיי ש"ס ה"ל טו
טו"ש"ע ש"ס סעי' ב:
י"ב ה מיי ש"ס טו"ש"ע ש"ס
סעיף ג:

שיטה מקובצת

[א] טעמא דנפשיה קאמר.
ג"כ ע"י תוס' תמורה דף
י"א:

רבינו גרשום

קלוט במעי פרה ליתסר.
כלומר השתא אמרות
בעינא פרסות וליכא: נתא
דבי ר' ישמעאל בן
רבי שמעון בן יוחאי
פרסא בבהמה זו כלומר
כתיב כל מפרסת פרסה
וגו' ולבסוף כתיב תאכלו
דאפי' מצא בתוכו שאין לו
אלא פרסה תאכלו: לעולם
כדאמרין מעיקרא כלומר
בהמה בבהמה תאכלו: מי
אית להו האי סברא דהוא
אומר רגלה של זו עולה
דהא כולה עולה. הא
כיגד תמכר לצורכי עולות
לא כולה לצורכי עולות
אלא דמי אבר שבה: אלא
לאו לר' שמעון כלומר
דרכי שמעון סבר רגלה
של זו עולה תהא כולה
עולה וסבירא ליה דהאומר
תהא רגלה של זו משרה
אין כולה תמורה וא"ל
ר' יוסי כמה דסבירא
לך לענין עולה למה
לא סבירא לך לענין
תמורה בכלל דהוא לא
סבירא ליה לענין תמורה
וטעמא מאי דתמורה אינה
נוהגת באברים (א) לא ר'
יוסי טעמא דנפשיה קאמר
כלומר שם דסבירא לי
עולה נוהגת באברים
כן תמורה נוהגת באברין
והאומר רגלה של זו תהא
תמורה תחתיה תהא כולה
תמורה תחתיה: המבכרת
המקשה לילד מחתך אבר
אבר כי כלומר המבכרת
לעובד לילד והוציא
עובר את ידו מחתך אותה
ישראל ומשליך לבלבו
דכיון דלא יצא ראשו או
רובו לא חל עליה קדושת
כבוד נפטרה מן הבכורה
לכשתלד פעם אחת אין
חשוב האחרון כבוד:
איתמר יצא שלישי ומכור
לעובד כוכבים ויהא נמי
מכור לעובד כוכבים לפי
שאהא שלא יצא מתחלה
רובו וחזר ויצא שלישי
אחר ה"ו רובו: רב הונא
לטעמיה דאמר למפרע
הוא קדוש. כלומר הבכור
כשהוא קדוש מתחלתו
חשבין הקדושה והיא נמי
מתחלתו חשבין ליה וכיון
דהחלו לא יצא דרך רחם
לא חל קדושה עליה:
וצריכי דאי אשמעינן בהא
כו'. כלומר אי אשמעינן
ביצא שלישי ומכור לעובד
כוכבים בהא אמר רב הונא
למפרע קדוש דאי אמר
מכאן ולהבא קדוש אתי
דובין דהוא אמרין מאי
ביצא שלישי דרך דופן רחם
דבין שפיר זבין אבל

תמכר לצורכי עולות. לא דמי לבהמה של צ' שותפים והקדיש
חליה וחזר ולקחה והקדיש חליה דאמרין בפ"ק דקדושין
(דף טז.) דקדושה ואינה קריינה דחשיבה דחיה מעיקרא דהתם לא הוה
צידו להקדישה כולה מתחלה אבל הכא כשהקדיש רגלה היה יכול
להקדישה כולה: **יצא** רובו הרי זה
יקבר. אע"ג דתנן צפרק כל פסולי
המוקדשין (בבב"ב דף טז.) דצ"ה
ממירין למנות עובד כוכבים על
הצבור הכא מודו דאסור למכור לעובד
כוכבים דהא מוקמינן לה התם כר"ע
ושמעין ליה לר"ע צפרק טבול יוס
(זבחים דף קג.) דלמר מדכריו למדנו
שהשומט את הצבור ונמצא טרפה
שיאותו הטהנים בעגורו משמע דבשר
אסור בהנאה והיינו טעמא דהיכא
דשרי לישראל הוא דליתקש לצדי ואיל
ושרי אפי' לעובדי כוכבים: **ר**

רב הונא אמר קדוש קפבר למפרע
הוא קדוש. הא דלמר רב יהודה
צפ"ל כל פסולי המוקדשין (בבב"ב לה.)
דמותר להטיל מוס בצבור קודם שילא
לאויר העולם ונפרש גדילא באזניה
אימנא דשיפוטמיה אבל אימנא באזניה
לא דחיישין כי חזי ליה לאזניה שמא
יאל רוב הראש וחזר אבל בגדי אין
לחוש דמתוך דלזניו גדולות דרכו ללאת
במיעוט הראש והיינו דלא כרב הונא
לדלידיה כיון דלמפרע קדוש אפי' לא
יאל רוב הראש אסור להטיל צו מוס
דכשיאל אח"כ הרוב איגלאי מילתא
למפרע קדוש הוא כדאמר' הכא גבי
מכירה ומיהו איכא לאוקמי האי דרב
יהודה אליצא דרב הונא ומכי חזי לאזניו
דגדילא צפנים שרי להטיל צו מוס
דאכתי לא יאל כלל אבל אימנא איכא
למיתש מכי חזי לאזניה צפנים שכבר
יאל רוב הראש וחזר וסוגיא דריש
כילד מערימין (תמורה דף נד.) דמוקי
דרב יהודה צומן הוה דלא חזי להקרב
ופריך מאי למימנא ומשני מהו דמימנא
נגזור אטו דלמא נפק רוב הראש
היאל סוגיא דלא כרב הונא דלרב
הונא במיעוט ראשו נמי איכא אסור
וכן הא דל"ל (א) רב עמרם לרב ששת
אמר על הצבור ע"ש יליאת רובו יאל
היאל סוגיא דלא כרב הונא הוה היאל
נמי דלא כרב הונא דמשמע דפשיטא
ליה דקודם יליאת רובו יכול להפקיע
ממנו קדושת צבור א"ס לא נחלק בין
מכירה לעובד כוכבים להק':
מאי

בעינא פרסות וליכא אלא מעתה קלוט
במעי פרה ליתסר הא תנא דבי ר' ישמעאל
כרבי שמעון בן יוחי ופרסה בבהמה
תאכלו רב שימי בר אשי אמר לעולם
כדקאמרת מעיקרא ודקא קשיא לך אין
ממירין הא מני רבי שמעון היא דמקיש
תמורה למעשר מה מעשר אינו נוהג
באברים ועוברים אף תמורה אינה נוהגת
באברים ועוברים ומנא תימרא (ב) דתנן
אמר רבי יוסי והלא במקדשים האומר
רגלה של זו עולה כולה עולה אף א' כשיאמר
רגל של זו תחת זו תהא כולה תמורה
תחתיה למאן קא מהדר ליה אילימא לרבי
מאיר ורבי יהודה מי אית להו האי סברא
(ג) והתניא יכול האומר רגלה של זו עולה
תהא כולה עולה תלמוד לומר **כ** כל אשר
יתן ממנו לה' יהיה קדוש ממנו קדוש ולא
כולו קדוש יכול תצא לחולין תלמוד לומר
יהיה בהוייתה תהא **ב** דהא כיצד תמכר
לצרכי עולות ודמיה חולין חוץ מדמי אבר
שבה דברי רבי מאיר ורבי יהודה רבי יוסי
ורבי שמעון אומרים מניין לאומר רגלה
של זו עולה תהא כולה עולה תלמוד לומר
יהיה לרבות את כולה למאן אי לרבי מאיר
ורבי יהודה מי אית להו האי סברא אלא
לאו לרבי שמעון לא רבי יוסי (ד) טעמא
דנפשיה קאמר: **ב** דתנן: המבכרת המקשה
לילד מחתך אבר אבר ומשליך לבלבים יצא
רובו הרי זה יקבר ונפטרת מן הבכורה:
ג דתנן: אתמר יצא שלישי ומכור לעובד כוכבים
וחזר ויצא שלישי אחר רב הונא אמר יקדוש
רבה אמר אינו קדוש רב הונא אמר קדוש
קסבר למפרע קדוש וכיון דנפק ליה רוביה
איגלאי מילתא למפרע דמעיקרא הוה קדוש
ומאי דובין לא כלום זבין רבה אמר אינו
קדוש קסבר מכאן ולהבא קדוש ומאי דובין
שפיר זבין ואודו למעמיהו דאתמר יצא
שלישי דרך דופן ושני שלישי דרך רחם
רב הונא אמר אינו קדוש רבה אמר
קדוש רב הונא אמר אינו קדוש רב הונא
למעמיה דאמר למפרע קדוש ורובא קמא
ליתיה ברחם רבה אמר קדוש רבה אמר מכאן ולהבא
קדוש ורובא דרך רחם נפיק וצריכא בהא בהא קאמר
רב הונא משום דלקולא אבל בהך דלחומרא אימא מודי ליה לרבה
ואי

בעינא פרסות. צבמה דהכי משמע שמי פרסות ומעלת גרה
הנמצאת צבמה תאכלו: קלוט **במעי פרה ליספר.** ואנן אמרין
לעיל (דף טז.) דשרי אפי' לר"ש: **תנא דבי ר' ישמעאל כר"ש.** מנינו
משנת מדרשו של ר' ישמעאל כתלמידיו של ר"ש בן יוחי: **פרסה**
צבמה תאכלו. קרא כתיב פרסה
וכתיב פרסות איזה שתמצא או פרסה
צבמה או פרסות אבל יונה אינה לא
פרסה ולא פרסות: **דאמרין מעיקרא.**
דעובר איקרי צבמה: **ר"ש היא.**
טעמא לאו משום דעובר לאו צבמה אלא
משום דמקיש תמורה למעשר במסכת
תמורה צפ"ק [יג.] דתנן אמר ר"ש והלא
מעשר בכלל כל הקדשים היה ולמה יאל
דכתיב: כל מעשר צפר ואלן וגו' לא
יצקר בין עובד לרע ולא ימירנו ולמה
יאל להקיש מה מעשר קרבן יחיד יאל
קרבן צבור ומה מעשר קדשי מוצא יאלו
מה מעשר אינו בעוברין ואכרין דבעינן
יעבור תחת השבט (ויקרא טו.) **אף**
סמורה. אבל למאן דלא מקיש ממירין
דעובר איקרי צבמה: **ומנא תימרא.**
דהא אין ממירין ר"ש היא: **דפגן.** צסיפא
דידה דפליג ר' יוסי עלה ואמר ממירין
ומפרש טעמא והלא צמוקדשין בתחלת
הקדש האומר רגלה של זו עולה כולה
עולה כו' שמע מינה מדקאמר והלא
צמוקדשין דלרבי שמעון מהדר והלא
צמוקדשין אתה מודה דהאומר רגלה
של זו כו' כדלקמן ויזא אתה חלוק עלי
דאי ס"ד מ"ק אין ממירין ר"מ היא
כשאר סתם משנה: **מי אית להו האי**
סברא. צמוקדשין כולה עולה דמימנא
להו רבי יוסי והלא צמוקדשין צמוקדש
מודים לי והתניא כו': **יכול תהא יואלא**
לחולין. צפדיין שיפדה אותו אבר:
סמכר. צבמה זו ללרבי עולות ודמיה
חולין: **חזן מרמי אוטו אבר.** וממנו
לא יטול הדמים לפי שאינו שלו. וצתמורה
פריך והא קמיימי אותו שקנאה עולה
מחוסרת אבר אלא היה מחוייב עולה:
יהי לרבוט א"ס כולה. דה"ל למיכתב
כל אשר יתן ממנו לה' קדש ומדכתיב
יהיה ריבויא הוא דלפי' לא נתן לה'
אלא ממנו דהיינו מקתפה יהיה קדש
כולה: אלא לאו. **ת"ק ר"ש היא** וכיון
דשמעת ליה צעלמא דמקיש תמורה
למעשר טעמא צבא נמי משום הקישא
הוא: לא ר' יוסי **טעמא דנפשיה קאמר.**
מהא לא תימא דת"ק ר"ש היא דלעולם
אימא לך דר"מ היא או ר' יהודה דלא
שמעינן להו דמקשו וטעמיהו צבא
משום דלצברים ועוברין לאו צבמה
מיקרו ודקשיא לך היכי מני ר' יוסי
לאו משום דסבירא ליה דמימנא והלא
צמוקדשים אתה מודה לי אלא ה"ק ליה

(א) תמורה י. לקמן קה.
קדושין דף ז. (ב) תמורה
יא: ערכין ד; (ג) ויקרא
כז. (ד) ובעל המאור ז"ל
כתב לו לא נראה זה הקשת
תמורה למעשר אלא הקשת
כל הקדשים למעשר והקשת
תמורה למעשר לר' שמעון
נפקא מדתנן ר"ש אומר
אין ממירין אלא אחד באחד
שלאמר והיה הוא וממורכו
מה הוא יחיד אף ממורכו
יחידה ופירש מה הוא יחיד
דלרבה דלמר יאלו שנים
צעשירי וקראן עשירי עשירי
ואחד עשר מעורבין זה בזה
ומניא צבתימא גבי מעשר
מה הוא יחיד אף טעמא
מוחזקת וכל הקדשים אוקשו
למעשר עב"ל (ה) ויקרא יא:
(ו) צפ"ק: (ז) צב"ו: (ח) ויש
מוק' צבירות ל: ד"ה ספק
[מתי"ו] (ט) [תמורה כה].

תורה אור השלם

1. וכל בהמה מפרסת
פרסה ויששעת ששע שתי
פרסות מעלת גרה
בבהמה אותה תאכלו:
דברים יד ו
2. ואם בהמה אשר
יקריבו מפונה קרבן לוי
כל אשר יתן מפונה לוי
ידיה קדש: ויקרא כו ט

גליון הש"ס

גמ' טעמא דנפשיה
קאמר. והכ"ג סנהדרין דף
סד ע"ב ע"ש צב"ש ד"ה
והלא ככ:

הגהות מהר"ב רנשבורג

[א] גמ' דתנן וכו' אף
בשאר רגל וכו' ל"ל:

מוסף רש"י

והלא צמוקדשים.
כלומר צמחלת הקדש
צמחתיקדשו (תמורה י. לקמן
קלה.) ת"ל יהיה. יהיה
קדש יהוא אבר ויזון
דהוא אבר הו קדוש
מו לא מני למשחט יהוא
צבמה לשם חולין אלא
תמכר כולה חזן דממי
אוטו אבר שבה. דממי אוטו
אבר לא יטול אהי הקדשו
ואינו יכול למכור (תמורה
יא.) דמיה חולין. דהא
לא אקדש גופה (ערכין
ה.) חזן מרמי אבר
שבה. שלא יקבל דמה
כיון דתחתיה לה קדושת
הגוף אינו ראוי למוכרה
ואם מכרה אינה מוכרה
שהרי עולמו היא ויזון
דלא נפקא לחולין דתמימה
היא אין קדושה תלה על
משנת האבר הלך אינה
מכורה. וא"ת נמצא לוקח
זה מקריב עולה תמרה
אבר שאין אבר זה שלו,
הא פריק לה צפ"ק
דמתורה (יא:.) ומשנין לה
כגון דלמר הרי עלי עולה
צמיה (ש"ס).

(א) נראה דל"ל דתמורה אינה נוהגת באברים משום דליתקש למעשר.

